

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерството на външните работи	Нормативен акт: Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат, приета с Постановление № 188 на Министерския съвет от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 70 от 2008 г., изм. и доп., бр. 101 от 2008 г., бр. 57 и 98 от 2009 г., бр. 40 от 2010 г., бр. 2 и 104 от 2011 г., бр. 103 от 2012 г., бр. 2 и 108 от 2014 г., бр. 1 и 104 от 2016 г., бр. 24 и 102 от 2017 г., бр. 75 и 107 от 2018 г., бр. 49 и 101 от 2019 г., бр. 2 от 2021г. , бр. 1 от 2022 г. и бр.7 от 2023 г.)
☒ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☐ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лица за контакт: Елисавета Паунова, началник на отдел в дирекция „Правна“;	Телефон и ел. поща: 02/ 9482704, email: Elisaveta_Paunova@mfa.bg
<p>1. Проблем/проблеми за решаване:</p> <p>- Недостатъчен размер на дневните командировъчни пари във валута по Приложение № 1 към чл.6, ал.1 от Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат (НКСЗМ) при дългосрочно командироване на служителите в задграничните представителства на Република България в чужбина при условията и по реда, определени със Закона за дипломатическата служба;</p> <p><i>1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.</i></p> <p>1. Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат урежда размера и начина на определяне на командировъчните средства за времето на задграничния мандат на служителите в задграничните представителства на Република България, дългосрочно командировани при условията и по реда, определени със Закона за дипломатическата служба. Базисният размер на дневните командировъчни пари е определен в Приложение № 1 към чл. 6, ал. 1 от Наредбата. В чл. 6, ал. 4 от НКСЗМ се предвижда актуализация на размера на командировъчните средства от Министерския съвет, на всеки две години на база индекса на ООН за цените на дребно (RPI). В изпълнение на тази разпоредба, министърът на външните работи нееднократно инициира изменения на Наредбата, които обаче не са били подкрепени, поради ограничените бюджетни възможности.</p> <p>За периода от 1 юли 2017 г. до момента, съгласно данните на ООН, е отчетена растяща инфлация на световно ниво, отразяваща радикалните промени в световната икономика, вследствие на пандемията от Covid-19. Посоченото е довело до значително понижаване на относителната стойност на командировъчните средства, получавани по реда на НКЗСМ, заедно с осезаемо намаляване на покупателната способност на дългосрочно командированите служители. В резултат са налице многократни тревожни сигнали от задграничните представителства на Република България, че средствата за издръжка на българските представители зад граница не отговарят на</p>	

ръста на потребителските цени в приемащите държави. За последните шест години може да се констатира сериозно несъответствие между действащите нормативи и необходимите средства за издръжка на живота и покриване на разходите, в т.ч. и за медицински нужди на служителите, командироваани дългосрочно в чужбина.

Като следствие от влошените финансови условия за работа зад граница, МВнР изпитва все по-осезаем недостиг на кадри и отлив на желаещи да заемат длъжности в задграничните представителства, с което се нарушава нормалният цикъл на ежегодна ротация. През настоящата година например, бе необходимо неколкократно обявяване на две вакантни позиции в Постоянното представителство на Република България към ООН в Ню Йорк, поради липсата на кандидати. Наблюдава се тенденция и за увеличаване на отказите от дългосрочно командироване, като от 2021г. досега са отчетени 22 оттеглени заявления. Зачестяват и случаите на предсрочно прекратяване на задгранични мандати по желание на командированите лица (33 случая от 2021г. досега).

За съжаление, трайната тенденция през последните години за недофинансиране на дипломатическата служба и недостигът на квалифицирани служители в МВнР и зад граница се отразява негативно върху отстояването на българските интереси в чужбина и върху цялостното присъствие на страната ни на международната сцена.

Същевременно, в общоевропейски и световен мащаб е налице тенденция за нарастване на бюджетните средства, отделяни за външна политика и дипломатия (напр. държави като Германия, Испания, Финландия, САЩ и др.), в т.ч. за повишаване на разходите за издръжка на персонала в задграничните представителства. Държавите от ЕС и НАТО отдават все по-голямо значение на човешкия капитал и ролята му за постигане на целите на външната политика, като полагат фокусирани усилия за повишаване на финансовото благосъстояние на своите служители, така че те да са конкурентни на тези в други области.

В това отношение българската дипломатическа служба изостава, включително поради невъзможността да осигури адекватни финансови условия при дългосрочно командироване, което мотивира необходимостта от актуализиране на НКСЗМ. Според данни, получавани от задграничните представителства, размерът на командировъчните средства на служители на други дипломатически представителства към съответните страни на акредитация, в т.ч. на посолства на развиващи се държави от Латинска Америка, Азия и Африка, надхвърля значително размера на средствата, получавани от българските дипломатически служители на дневна база. Това създава риск от репутационни щети за България и за нейния международен авторитет.

Не на последно място следва да се посочи, че факторите, наложили увеличението през януари 2023 г. на дневните пари по Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина /НСКСЧ/, приета с ПМС № 115 от 2004 г. са в сила и спрямо разходите за дългосрочно командироване. Поради това е наложително адекватно актуализиране на НКСЗМ, в контекста на извършената вече актуализация в НКСЧ.

Понастоящем за първи път от приемането на Наредбата през 2008 г. се предлага цялостно актуализиране на базисните размери на командировъчните средства. През 2017 г. с изменение на Наредбата е прието ново Приложение № 1 към Наредбата, с което са приети нови базисни размери на дневните командировъчни пари, които, обаче, за по-голямата част от държавите не са довели на практика до увеличаване на базисния размер на командировъчните средства, а единствено до изплащане на 100% от първоначално предвидения им размер през 2008 г.

При изчисляване на базисния размер на дневните командировъчни пари във валута по държави се прилага утвърден в практиката метод с отчитане на RPI - индекс на ООН за цените на дребно, при които е отстранено влиянието на цените на недвижимите имоти и нивата на наемите, тъй като средства за наем на дългосрочно командированите служители се поемат от изпращащата администрация съгласно разпоредбите на чл. 13 от НКСЗМ и приложение № 6 към чл. 13, ал. 1 и 2 от наредбата. Прилаганите стойности на RPI са за натрупаната средноаритметична инфлация на разходите по издръжка на живота във всяка отделна страна за периода от август 2017 г. до декември 2022 г. Ползваните данни на RPI отчитат измененията за период от два месеца и се публикуват през февруари, април, юни, август, октомври и декември на всяка година на

официалната страница на ООН. Тъй като липсват данни за RPI на Република Косово са приложени публикуваните стойности в последния актуален доклад от февруари 2023 г. на Статистическата агенция на Република Косово (KAS). Той включва НПСР индекс към месец януари 2023г. и е базиран на препоръките на Евростат за измерител, подходящ за проследяване на начина, по който се променят цените в икономиката. Според прилаганата методология настоящия базисен размер на дневните командировъчни пари е умножен по коефициент, отчитащ изменението на покупателната способност за периода 2017 – 2023 г. на нетното възнаграждение на несемеен служител в щатски долари, заемащ длъжност от ниво Р-2, степен I по таблицата на ООН за професионални и по-високи категории, съгласно бюлетина за възнагражденията на Комисията на ООН за международната гражданска служба. Коефициентът отразява и обменния курс долар/евро на Европейската централна банка за базовия период-2017 г. и 2022 г. Отчетен е фактът, че през 2022 г. валутните курсове са изключително волатилни, тъй като отразяват политическите и икономически условия и очаквания в периода на възстановяване от COVID – кризата, започналия конфликт в Украйна и последвалите интензивни инфлационни развития. През изследвания период валутният курс долар/евро се променя в широки граници от 16,28% между минималната и максималната си стойност. С оглед избягване използването на индекс, формиран при твърде специфични икономически условия, както и негови екстремни стойности за целите на актуализирането е приложен усреднения обменен курс за 2022г. Прогнозното средно увеличение на базисния размер на дневните командировъчните пари е 18,50 евро или 18,38 %.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

1.3.

Идентифицираните проблеми не могат да се решат в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.4. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Необходимо е изменение на подзаконовия нормативен акт.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Няма задължителните действия, произтичащи от актове от правото на ЕС.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Последваща оценка на въздействието не е извършвана.

2. Цел:

Осигуряване на адекватен размер на командировъчните пари на дългосрочно командированите служители в съответствие с настоящите икономически условия.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

1. Служителите, дългосрочно командировани при условията и по реда, определени със Закона за дипломатическата служба. Съгласно Устройствения правилник на Министерството на външните работи 707 щатни бройки е общата численост на персонала в задграничните представителства на Република България;

2. Изпращащите администрации по смисъла на §1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание: Неприемането на увеличение в базисния размер на дневните командировъчни пари във валута при дългосрочно командироване на служителите в задграничните представителства на Република България в чужбина при условията и по реда, определени със Закона за дипломатическата служба, би довело до задълбочаване на съществуващото несъответствие на средствата за издръжка на дългосрочно командированите служители с ръста на потребителските цени в приемащите държави. Очакванията са да се наблюдава все по-осезаем недостиг на кадри и отлив на желаещи да заемат длъжности в задграничните представителства, с което се нарушава нормалният цикъл на ежегодна ротация. Недостигът на квалифицирани служители зад граница би се отразил негативно върху отстояването на българските интереси в чужбина и върху цялостното присъствие на страната ни на международната сцена.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Неприложимо.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Неприложимо.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Неприложимо.

Административна тежест:

Неприложимо.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на изменения в НКСЗМ“

Описание:

Увеличението в базисния размер на дневните командировъчни пари във валута при дългосрочно командироване на служителите в задграничните представителства на Република България в чужбина при условията и по реда, определени със Закона за дипломатическата служба, би довело до преодоляване на съществуващото несъответствие на средствата за издръжка на дългосрочно командированите служители с ръста на потребителските цени в приемащите държави. Очакванията са увеличаване в броя на желаещите да заемат длъжности в задграничните представителства, с което да нормализира процесът на ежегодна ротация. Същото би се отразило положително върху отстояването на българските интереси в чужбина и върху цялостното присъствие на страната ни на международната сцена.

Размерът на командировъчните средства ще бъде актуализиран, като се отчита индексът на ООН за цените на дребно (RPI). Ще бъде прието ново Приложение №1 към чл.6, ал.1 от Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат. Очакванията са да се отговори на нуждите за покриване реалната издръжка на служителите за времето на задграничния мандат, като се осъвременят базите в съответствие с посъпването на живота в т.ч. за наеми, учебни такси,

медицинско и здравно осигуряване, военен риск. Измененията в базисните размери се придвижда да се прилагат считано от 01.10.2023 г. като финансовите средства за МВНР в размер на 2,4 млн. лв. ще бъдат осигурени от чл. 1, ал. 5, т. 7.3. от Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 г.

За реализирането на този вариант не е необходимо предприемането на организационни мерки.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Неприложимо.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Неприложимо.

Специфични въздействия:

С проекта на постановление не се оказва въздействие върху държавния бюджет.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Неприложимо.

Административна тежест:

Неприложимо.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант „Без действие“	Вариант 2
Ефективност	Осигуряване на адекватен размер на командировъчните пари на дългосрочно командированите служители в съответствие с настоящите икономически условия.	Ниска.	Висока.
Ефикасност	Осигуряване на адекватен размер на командировъчните пари на дългосрочно командированите служители в съответствие с настоящите икономически условия.	Ниска.	Висока.
Съгласуваност	Осигуряване на адекватен размер на командировъчните пари на дългосрочно командированите служители в съответствие с настоящите икономически условия.		

Ниска.

Висока.

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението; ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи; съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Приемане на изменения в НКСЗМ“ е препоръчителен Вариант на действие спрямо решаването на посочения проблем.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

При избрания вариант административната тежест не се променя.

Не се очакват промени в административната тежест за физическите и юридическите лица, тъй като заплащането на командировъчни средства при задграничен мандат по своята същност не е административна дейност, а е дейност, свързана с вземания, произтичащи от трудово, респективно служебно правоотношение.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
- Не

Не се засягат регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант.

Прилагането на препоръчителния вариант няма да доведе до създаване или промяна на съществуващи регулаторни режими.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
 Не

Не се създават нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант. Прилагането на препоръчителния вариант няма да доведе до промяна на съществуващи регистри. Не се предвижда въвеждането на правни норми, касаещи воденето и поддържането на регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

- Актът засяга пряко МСП
 Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Няма.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

- Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спorni въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

- Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на постановлението ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации в съответствие с изискванията на чл. 26 от Закона за нормативните актове за срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

- Да
 Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

- Да
 Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. грами от задграничните представителства;
2. доклади на структурни звена на МВнР.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Светлана Стоянова, директор на дирекция „Правна“ в Министерството на външните работи

Дата: 17.08.2023 г..

Подпис: /п/

X

Милена Узунова
за Директор на дирекция "Правна"

Съгласно Заповед за заместване № 95-00-555/03.10.2022 г.